ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τρίτο τμήμα)
της 15ης Ιανουαρίου 1991 *

Στην υπόθεση C-341/89,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του Bundesfinanzhof προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογή του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου μεταξύ

Heinrich Ballmann

και

Hauptzollamt Osnabrück,

παρεμβαίνων:

Berthold Menkhaus,

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία του άρθρου 12, στοιχεία γ και δ, του κανονισμού (ΕΟΚ) 857/84 του Συμβουλίου, της 31ης Μαρτίου 1984, περί γενικών κανόνων για την εφαρμογή της εισφοράς που αναφέρεται στο άρθρο 5γ του κανονισμού (ΕΟΚ) 804/68 στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων (ΕΕ L 90, σ. 13),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμήμα),

συγκείμενο από τους J. C. Moitinho de Almeida, πρόεδρο τμήματος, F. Grévisse και M. Zuleeg, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: G. Tesauro
γραμματέας: J. A. Pompe, βοηθός γραμματέας

λαμβάνοντας υπόψη τις γραπτές παρατηρήσεις που κατέθεσαν η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπουμένη από τους Dierk Booß και Klaus-Dieter Borchardt, μέλη της νομικής υπηρεσίας της,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

έχοντας υπόψη την έκθεση για την επ' ακροατηρίου συζήτηση,

αφού άκουσε την Επιτροπή, που ανέπτυξε προφορικά τις παρατηρήσεις της κατά τη συνεδρίαση της 14ης Νοεμβρίου 1990,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 14ης Νοεμβρίου 1990,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με Διάταξη της 26ης Σεπτεμβρίου 1989, που περιήλθε στο Δικαστήριο στις 3 Νοεμβρίου 1989, το Bundesfinanzhof υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, δύο προδικαστικά ερωτήματα ως προς την ερμηνεία του άρθρου 12, στοιχεία γ και δ, του κανονισμού (ΕΟΚ) 857/84 του Συμβουλίου, της 31ης Μαρτίου 1984, περί γενικών κανόνων για την εφαρμογή της εισφοράς που αναφέρεται στο άρθρο 5γ του κανονισμού (ΕΟΚ) 804/68 στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων (ΕΕ L 90, σ. 13).

2 Τα ερωτήματα αυτά ανέκυψαν κατά την εκδίκαση διαφοράς μεταξύ του Heinrich Ballmann, γαλακτοπαραγωγού, και του Hauptzollamt (Κεντρικού Τελωνείου τού) Osnabrück. Ο Ballmann είναι κάτοχος γεωργοκτηνοτροφικής εκμεταλλεύσεως με 60 θέσεις αγελάδων, οι 20 από τις οποίες βρίσκονται σε νέο στάβλο (βουστάσιο). Βάσει της κοινοτικής ρυθμίσεως για την πρόσθετη εισφορά επί του γάλακτος, παραχωρήθηκε στον Ballmann ποσότητα αναφοράς χωρίς υποχρέωση καταβολής της εισφοράς ίση με τη γαλακτοπαραγωγή 40 περίπου αγελάδων.

3 Με σύμβαση της 15ης Ιουνίου 1987, ο Ballmann εκμίσθωσε τις 20 θέσεις που βρίσκονταν στον νέο στάβλο στον Berthold Menkhaus, ο οποίος ήταν επίσης γαλακτοπαραγωγός και διέθετε επίσης ποσότητα αναφοράς ίση με τη γαλακτοπαραγωγή 20 περίπου αγελάδων· η ποσότητα δε αναφοράς αυτή του είχε παραχωρηθεί βάσει της παραγωγής που είχε πραγματοποιήσει εντός της δικής του εκμεταλλεύσεως.

4 Η σύμβαση μισθώσεως προβλέπει ότι ο Ballmann και ο Menkhaus φροντίζουν για την εκτροφή, το άρμεγμα, τη γονιμοποίηση και την κτηνιατρική παρακολούθηση των αγελάδων τους χωριστά. Για το γάλα που παράγουν υπάρχουν δύο χωριστές δεξαμενές. Εκτός από τις γενικές τεχνικές εγκαταστάσεις του στάβλου, από κοινού χρησιμοποιούνται μόνο οι εγκαταστάσεις για το άρμεγμα. Για τη μέτρηση του γάλακτος που αρμέγει καθένας χρησιμοποιείται ηλεκτρονικός μετρητής.

5 Λόγω αυτής της συμβάσεως μισθώσεως, η αρμόδια διοικητική αρχή ανακοίνωσε ότι ο Menkhaus δεν μπορούσε πλέον να θεωρείται ως παραγωγός γάλακτος κατά την έννοια της σχετικής κοινοτικής ρυθμίσεως και ότι κατά συνέπεια η γαλακτοπαραγωγή την οποία θα πραγματοποιούσε εντός των εγκαταστάσεων της εκμεταλλεύσεως του Ballmann θα αφαιρούνταν από την ποσότητα αναφοράς του Ballmann. Κατά της αποφάσεως αυτής ο Ballmann άσκησε προσφυγή ενώπιον του Finanzgericht.

6 Αφού η προσφυγή του απορρίφθηκε με το σκεπτικό ότι ο μισθωτής δεν μπορούσε να χρησιμοποιήσει την ποσότητα αναφοράς του εντός της εκμεταλλεύσεως του εκμισθωτή, ο Ballmann άσκησε αναίρεση ενώπιον του Bundesfinanzhof, το οποίο ανέστειλε τη διαδικασία και υπέβαλε στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

« Έχουν το άρθρο 12, στοιχεία γ και δ, του κανονισμού (ΕΟΚ) 857/84 ή κάποια άλλη διάταξη της κοινοτικής ρυθμίσεως για τις εγγυημένες ποσότητες γάλακτος την έννοια ότι στην ποσότητα αναφοράς που έχει παραχωρηθεί σε κτηνοτρόφο στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία πρέπει να καταλογίζεται η ποσότητα γάλακτος που παράγεται, υπό τη διεύθυνσή του, από τις αγελάδες του, οι οποίες είναι τοποθετημένες σε μισθωμένες θέσεις; Ή η ποσότητα γάλακτος που συλλέγεται με τον τρόπο αυτό πρέπει να καταλογίζεται στην ποσότητα αναφοράς του εκμισθωτή κτηνοτρόφου, που είναι επίσης παραγωγός γάλακτος;

Έχουν σημασία για την απάντηση στα ερωτήματα αυτά οι συγκεκριμένοι όροι της συμβάσεως μισθώσεως και/ή οι πραγματικές περιστάσεις και, αν ναι, ποιοι από τους όρους και ποιες από τις περιστάσεις αυτές; »

7 Στην έκθεση για την επ' ακροατηρίου συζήτηση αναπτύσσονται διεξοδικώς τα πραγματικά περιστατικά της υποθέσεως της κύριας δίκης, οι επίμαχες κοινοτικές διατάξεις,

καθώς και η εξέλιξη της διαδικασίας και οι παρατηρήσεις που υποβλήθηκαν στο Δικαστήριο. Τα στοιχεία αυτά της δικογραφίας δεν επαναλαμβάνονται κατωτέρω παρά μόνο καθόσον απαιτείται για τη συλλογιστική του Δικαστηρίου.

8 Με τα προδικαστικά ερωτήματα, τα οποία ενδείκνυται να εξεταστούν από κοινού, ερωτάται κατ' ουσίαν αν το προαναφερθέν άρθρο 12, στοιχεία γ και δ, του κανονισμού 857/84 έχει την έννοια ότι η παραγωγή γάλακτος που πραγματοποιείται από κτηνοτρόφο σε μισθωμένες μονάδες παραγωγής πρέπει να καταλογίζεται στη δική του ποσότητα αναφοράς ή σημαίνει, αντίθετα, ότι η παραγωγή αυτή πρέπει να αφαιρείται από την ποσότητα αναφοράς του εκμισθωτή.

9 Πρέπει ευθύς εξαρχής να υπομνησθεί ότι από την εν γένει οικονομία της ρυθμίσεως για την πρόσθετη εισφορά επί του γάλακτος συνάγεται ότι στους γεωργοκτηνοτρόφους δεν παραχωρείται ποσότητα αναφοράς παρά μόνο εφόσον έχουν την ιδιότητα του παραγωγού. Κατά συνέπεια, προκειμένου να δοθεί η κατάλληλη απάντηση στα προδικαστικά ερωτήματα, ως σημείο εκκινήσεως πρέπει να ληφθεί η έννοια « παραγωγός » κατά την επίμαχη κοινοτική ρύθμιση.

10 Η έννοια αυτή ορίζεται στο άρθρο 12, στοιχείο γ, του κανονισμού 857/84. Κατά τη διάταξη αυτή, παραγωγός είναι

« ο κάτοχος γεωργικής εκμετάλλευσης, φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή ομάδα φυσικών ή νομικών προσώπων, η εκμετάλλευση του οποίου βρίσκεται στο γεωγραφικό έδαφος της Κοινότητας:

— που πωλεί γάλα ή άλλα γαλακτοκομικά προϊόντα άμεσα στον καταναλωτή,

— ή/και που παραδίδει στους αγοραστές ».

11 Ο ορισμός του « παραγωγού » πρέπει να εξεταστεί από κοινού με τον ορισμό της « εκμεταλλεύσεως », η οποία περιλαμβάνει, κατά το άρθρο 12, στοιχείο δ, του κανονισμού 857/84,

« το σύνολο των μονάδων παραγωγής που διαχειρίζεται ο παραγωγός και βρίσκονται στο γεωγραφικό έδαφος της Κοινότητας ».

12 Από τους ανωτέρω ορισμούς προκύπτει ότι η ιδιότητα του παραγωγού αναγνωρίζεται σε κάθε πρόσωπο που διαχειρίζεται μια εκμετάλλευση, δηλαδή ένα σύνολο μονάδων παραγωγής που βρίσκονται στο γεωγραφικό έδαφος της Κοινότητας, και που πωλεί ή παραδίδει γάλα ή γαλακτοκομικά προϊόντα, χωρίς να είναι αναγκαίο να έχει την κυριότητα των εγκαταστάσεων που χρησιμοποιεί για την παραγωγή του. Η έννοια του παραγωγού επομένως δεν μπορεί να ερμηνευθεί ως μη καλύπτουσα την κατηγορία των μισθωτών των γεωργικών εκμεταλλεύσεων.

13 Η ορθότητα της ερμηνείας αυτής επιβεβαιώνεται από το άρθρο 7, παράγραφος 1, του κανονισμού 857/84, το οποίο προβλέπει, μεταξύ άλλων, ότι σε περίπτωση μισθώσεως εκμεταλλεύσεως η αντίστοιχη ποσότητα αναφοράς μεταβιβάζεται στον μισθωτή. Η διάταξη αυτή σημαίνει ότι ο κάτοχος δικαιώματος χρήσεως της εκμεταλλεύσεως μπορεί να δικαιούται ποσότητα αναφοράς βάσει της ρυθμίσεως της πρόσθετης εισφοράς, όπως ακριβώς και ο κύριος της εκμεταλλεύσεως αυτής.

14 Κατά συνέπεια, η ποσότητα γάλακτος ή γαλακτοκομικών προϊόντων που πωλήθηκε ή παραδόθηκε από τον μισθωτή και ισούται με την παραγωγή γάλακτος που πραγματοποίησε στις μισθωμένες εγκαταστάσεις πρέπει καταρχήν να καταλογίζεται στην ποσότητα αναφοράς του μισθωτή, χωρίς να χρειάζεται να εξεταστεί αν ο εκμισθωτής είναι επίσης παραγωγός γάλακτος και διαθέτει επομένως ποσότητα αναφοράς.

15 Πρέπει πάντως να διευκρινιστεί ότι, προκειμένου να υπάρχει δυνατότητα αποτελεσματικού διοικητικού ελέγχου της εφαρμογής της ρυθμίσεως, ο καταλογισμός στην ποσότητα αναφοράς του μισθωτή επιτρέπεται μόνον εφόσον ο μισθωτής διαχειρίζεται αυτοτελώς τις μονάδες παραγωγής για την εκμετάλλευση των οποίων έχει μισθώσει ορισμένες εγκαταστάσεις. Ειδικότερα, στις περιπτώσεις στις οποίες, όπως στη διαφορά της κυρίας δίκης, ο εκμισθωτής και ο μισθωτής χρησιμοποιούν από κοινού ορισμένες εγκαταστάσεις, προϋπόθεση για τον καταλογισμό στην ποσότητα αναφοράς του μισθωτή είναι να υπάρχει σαφής διάκριση μεταξύ των ποσοτήτων γάλακτος που παράγουν αφενός ο μισθωτής και αφετέρου ο εκμισθωτής, ιδίως δε να αποθηκεύονται και να παραδίδονται χωριστά οι ποσότητες αυτές.

16 Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να εκτιμήσει τα αναγκαία πραγματικά στοιχεία, ώστε να κρίνει αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις αυτές εν προκειμένω.

17 Για τους λόγους αυτούς, στα προδικαστικά ερωτήματα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 12, στοιχεία γ και δ, του κανονισμού (ΕΟΚ) 857/84 του Συμβουλίου, της 31ης Μαρτίου 1984, έχει την έννοια ότι η παραγωγή γάλακτος που πραγματοποιεί ο κτηνοτρόφος σε μισθωμένες εγκαταστάσεις πρέπει να καταλογίζεται στη δική του ποσότητα αναφοράς, εφόσον διαχειρίζεται αυτοτελώς τις μονάδες παραγωγής για την εκμετάλλευση των οποίων έχει μισθώσει ορισμένες εγκαταστάσεις και εφόσον εξασφαλίζεται η σαφής διάκριση μεταξύ των ποσοτήτων γάλακτος που παράγουν αφενός ο μισθωτής και αφετέρου ο εκμισθωτής.

Επί των δικαστικών εξόδων

18 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκε η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, η οποία υπέβαλε παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κυρίας δίκης το χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμήμα),

κρίνοντας επί των ερωτημάτων που του υπέβαλε με Διάταξη της 26ης Σεπτεμβρίου 1989 το Bundesfinanzhof, αποφαίνεται:

Το άρθρο 12, στοιχεία γ και δ, του κανονισμού (ΕΟΚ) 857/84 του Συμβουλίου, της 31ης Μαρτίου 1984, περί γενικών κανόνων για την εφαρμογή της εισφοράς που αναφέρεται στο άρθρο 5γ του κανονισμού (ΕΟΚ) 804/68 στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων, έχει την έννοια ότι η παραγωγή γάλακτος που πραγματοποιεί ο κτηνοτρόφος σε μισθωμένες εγκαταστάσεις πρέπει να καταλογίζεται στη δική

του ποσότητα αναφοράς, εφόσον διαχειρίζεται αυτοτελώς τις μονάδες παραγωγής για την εκμετάλλευση των οποίων έχει μισθώσει ορισμένες εγκαταστάσεις και εφόσον εξασφαλίζεται η σαφής διάκριση μεταξύ των ποσοτήτων γάλακτος που παράγουν αφενός ο μισθωτής και αφετέρου ο εκμισθωτής.

Moitinho de Almeida Grévisse Zuleeg

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 15 Ιανουαρίου 1991.

Ο Γραμματέας

J.-G. Giraud

Ο Πρόεδρος του τρίτου τμήματος

J. C. Moitinho de Almeida